

Mr. Jasmin JAJČEVIĆ

Centar za istraživanje moderne i savremene historije Tuzla

E-mail: jasmin.jajcevic989@gmail.com

ORCID: 0000-0003-0760-6091

Stručni rad/Professional article

UDK/UDC: 94:930(497.6)"1941/2021" (047)

DOI: <https://doi.org/10.52259/historijskipogledi.2022.5.7.503>

Izveštaj sa
Naučne manifestacije “HISTORIJSKI POGLEDI 4”,
Centar za istraživanje moderne i savremene historije Tuzla,
Tuzla, 19. i 20. novembar 2021. godine

Centar za istraživanje moderne i savremene historije Tuzla je 19. i 20. novembra 2021. godinu održao Naučnu manifestaciju “Historijski pogledi 4” u okviru koje je realizirana Međunarodna naučna konferencija pod nazivom „**Bosna i Hercegovina i Drugi svjetski rat – 80. godina poslije. Objektivizam ili revizionizam**“.¹ Ista je održana 19 i 20. novembra 2021. godine u konferencijskoj sali Hotela „Vertigos“ u Tuzli.

Međunarodna naučna konferencija je održana s ciljem podsjećanja na uzroke i posljedice Drugog svjetskog rata po Bosnu i Hercegovinu, obnovu njene državnosti (zasijedanja ZAVNOBiH-a), te istraživanju Drugog svjetskog rata, sa pozicije objektivizma ili revizionizma. Drugi svjetski rat bio je vojni sukob između članica sila Osovine (Trojnoga pakta) – Njemačke, Italije i Japana te njima pridruženih saveznika: Mađarske, Rumunije, Bugarske, Finske, Srbije, NDH i dr., i Saveznika – SSSR-a, SAD-a, Velike Britanije i Francuske te zemalja koje su im se pridružile: Kanade, Australije, zemalja Latinske Amerike i drugih. Rat je trajao od 1. septembra 1939. do 2. septembra 1945. U njemu je sudjelovala 61 od ukupno 67 svjetskih država, a sam rat vodio se na teritoriji 40 država.

Od približno 110 miliona ljudi, sudionika rata, oko 50 miliona je poginulo, a 35 miliona ranjeno. Osim velikih ljudskih gubitaka na ratištima i okupiranim područjima na kojima se razvio organizirani oružani otpor (Slovenija, Hrvatska, Bosna i Hercegovina, Srbija, Crna Gora, Makedonija,

¹ Vidi više: Facebook stanica Centra: [cimoshis.tuzla](https://www.facebook.com/cimoshis.tuzla) i web stranica Centra: [cimoshis.org](http://www.cimoshis.org); BHstring:Net – Tuzlarije: [HISTORIJSKI POGLEDI 7 - HISTORICAL VIEWS 7](http://www.bhstring.net/tuzlauslikama/tuzlarije/viewnewnews.php?id=102537&fbclid=IwAR0Q93swdvHfdlRKpF1ILGV-wj10gQibJR47GqHtXrkMrvexnM2X3IHh7v4;JP RTV TK: https://www.youtube.com/watch?v=hwNagL7zp9s; https://www.youtube.com/watch?v=bAfyElWYi2g; Hotel „Vertigos“: https://www.facebook.com/hotelvertigos.</p></div><div data-bbox=)

Grčka, Albanija, Francuska, Poljska, Bjelorusija, Ukrajina, okupirani dijelovi Rusije i Kina), Drugi svjetski rat obilježila su masovna stradanja civilnoga stanovništva u gradovima (bombardiranje Varšave, Rotterdama, Beograda, Londona, Lenjingrada, Staljingrada, Moskve, Berlina, Frankfurta, Hamburga, Münchena, Nürnberga, Dresdena, Tokyja, Hiroshime, Nagasakija i mnogih drugih gradova), masovna pogubljenja velikoga broja ljudi na okupiranim područjima istočnoevropskih i azijskih država te sustavna istrjebljenja (genocid) cijelih naroda (Jevreji, Romi) u fašističkim i nacističkim koncentracionim logorima i logorima smrti. Prema procjeni, u nacističkim logorima smrti ubijeno je približno 10 miliona ljudi, od čega između 5,5 i 6 miliona Jevreja.

Bosna i Hercegovina bila je zahvaćena ratom od aprila 1941. do maja 1945. godine. Na njezinom tlu sukobljavale su se različite vojne formacije. Na strani Saveznika bio je Narodnooslobodilački pokret Jugoslavije. Rat je ostavio strahovite posljedice za državu i društvo. Bosna i Hercegovina, koja je bila centar NOP-a, imala je ogromne materijalne i ljudske gubitke. U Jugoslaviji je, prema procjenama, tokom Drugoga svjetskog rata poginulo između 1.014.000 i 1.027.000 ljudi, a u Bosni i Hercegovini oko 316.000 ljudi.

Smatrano je da historijska, i druge humanističke i društvene nauke, treba da se profesionalno, uvažavajući historijske činjenice, bave Drugim svjetskim ratom. Jer, samo Nauka „oslobođena“ političkih, ideoloških i drugih stega, može doći do historijske istine kao krajnjeg cilja profesionalnog historijskog/naučnog istraživanja. Imajući u vidu sve navedeno, te činjenicu da je Drugi svjetski rat odlučujuće uticao na politička, društvena i privredna kretanja u Evropi i Svijetu, te prostoru Balkana i Bosne i Hercegovine, smatrali smo da ovo pitanje zaslužuju da bude predmet valorizacije na Naučnoj konferenciji.

Prilog 1. Plakat Naučne manifestacije „Historijski pogledi 4“, Tuzla, 19. i 20. novembar 2021.

Realizaciju Naučne manifestacije “Historijski pogledi 4”, finansijski je podržalo Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke, kao i sponzor BH Telecom.

Riječ je o Međunarodnoj naučnoj konferenciji visokog nivoa sa međunarodnog učešćem, na kojem učešće, pored naučnika iz Bosne i Hercegovine, uzimaju vrsni naučnici iz nekoliko evropskih zemalja (Bugarska, Makedonija, Crna Gora).

Prije početka naučne konferencije prisutnima se obratio prof. dr. Sead Selimović, izvršni direktor CIMOSHIS-a i predsjednik Naučno-organizacionog odbora. Moderator konferencije bio je mr. sc. Omer Zulić. Da je riječ o veoma ozbiljnom naučnom sadržaju edukativnog karaktera najbolje potvrđuju broj učesnika za međunarodnu naučnu konferenciju (sedamnaest).

Prvog dana je održano predstavljanje izdanja Centra za istraživanje moderne i savremene historije Tuzla publikovanih u 2021. godini i to:

- *Za jedinstvo domovine i slavu dinastije-Školstvo u Bosni i Hercegovini za vrijeme Kraljevine Srba, Hvata i Slovenaca*, autor, prof.dr. Seada Selimovića (promotor: prof. dr. Omer Hamzić);

Prilog 2. Izdanja Centra za istraživanje moderne i savremene historije Tuzla publikovana u 2021. godini.

- *Veliki zaokret-Bosna i Hercegovina u vremenu tranzije*, autor, prof. dr. Senaid Hadžić (promotor: prof. dr. Adnan Velagić);

- *Tvrda kora i krave brazde. Agrarna reforma i kolonizacija u Bosni i Heregovini od 1945. do 1948.*, autor, prof. dr. Izet Šabotić, (promotor: dr. Senija Milišić),
- te časopis: *Historijski pogledi*, br. 5. i br. 6. (promotor: prof. dr. Izet Šabotić).

Planirana problematika koja je prezentovana na Međunarodnoj naučnoj konferenciji bila je podijeljena u dvije sesije:

Prva sesija

1. Dr. sc. Senija MILIŠIĆ, Univerzitet u Sarajevu (Bosna i Hercegovina) **Izučavanje tema iz Drugog svjetskog rata**
2. Prof. dr. Izet ŠABOTIĆ, Filozofski fakultet Univerziteta u Tuzli (Bosna i Hercegovina), **Historijski izvori pravosudne provenijencije - "mogućnost revizije i stvaranja novog narativa o događajima iz Drugog svjetskog rata"**
3. Prof. dr. Adnan VELAGIĆ, Fakultet humanističkih nauka Univerziteta „Džemal Bijedić“ Mostar (Bosna i Hercegovina), **Junski ustanak u Hercegovini 1941. godine**
4. Mr. sc. Osman SUŠIĆ, Fakultet političkih nauka Univerziteta u Sarajevu (Bosna i Hercegovina), „**Antifašizam“ na srbijanski način – istina o spašavanju savezničkih pilota i posada aviona na jugoslovenskom ratištu 1943 – 1945.**
5. Doc. dr. Dženan DAUTOVIĆ, Zavičajni muzej Travnik, Filozofski fakultet Tuzla - Pedagoški fakultet Bihać (Bosna i Hercegovina), **O praishodištu: bosanska srednjovjekovna prošlost kao polje djelovanja revizionističkih procesa tokom Drugog svjetskog rata i njihova valorizacija u modernoj medievistici**
6. Prof. dr. Omer HAMZIĆ, Izdavačka kuća „Monos“ Gračanica (Bosna i Hercegovina) **Blajburg i Bošnjaci – kroz rezultate dosadašnjih istraživanja ratnih stradanja na području Gračanice i narodnu memoriju: objektivizam ili revizionizam?**
7. Doc. dr. Zećir Ramčilović, Institut za nacionalnu historiju Skoplje (Sjeverna Makedonija), **Revizionizam i (zlo)upotreba historije od strane Bugarske prema Sjevernoj Makedoniji i njenoj integraciji u Evropskoj uniji**
8. Mr. sc. Sait S. ŠABOTIĆ, Filozofski fakultet Nikšić (Crna Gora), **Doprinos novootkrivenih izvora novim pogledima na prošlost Sandžaka u toku i nakon Drugog svjetskog rata**
9. Mr. sc. Omer ZULIĆ, Arhiv Tuzlanskog kantona Tuzla (Bosna i Hercegovina), **Značaj zbirke Radnički pokret i NOB za istraživanje Drugog svjetskog rata na području sjeveroistočne Bosne.**

Druga sesija

1. Prof. dr. Sead SELIMOVIĆ, Filozofski fakultet Univerziteta u Tuzli (Bosna i Hercegovina) **Saradnja četnika i ustaša u Drugom svjetskom ratu: zbilja ili mit**
2. Mr. Hamza MEMIŠEVIĆ, doc. dr. Ermin KUKA, Univerzitet u Sarajevu (Bosna i Hercegovina) **Jugoslavenski komunisti i borba za oslobođenje**
3. Doc. dr. Marijana STAMOVA, Institut za balkanistike sa Centrom za trakologiju Bugarska akademija nauka (Bugarska), **Albanci na Balkanu tokom Drugog svetskog rata**

Doc. dr. Zvezd RAMČILOVIĆ
Institut za savremenu historiju, Sarajevo
(Savremena Makedonija)
Revolucionarni i politički historija od stvaranja
Bugarske prema (Savremena Makedonija) i spolni
integraciji u Evropski svet

Mr. sc. Saša ŠAROTIĆ
Filozofski fakultet Nikšić (Crna Gora)
Doprinos nacionalističkog izražavanja pripadnika na
prostoru Hercegovine u istočnoj
Drugi svjetski rat

Mr. sc. Omer ŽULJIĆ
Arhiv Tuzlanskog kantona Tuzla
(Bosna i Hercegovina)
Značaj zločina četnika i ONZ za istraživanje
Drugi svjetski rat
na području savremene Bosne

Kafe pauza (11:00 - 11:30 h)
(Kafeterijska sala Hotela „Vertigo“)
11:30 - 11:30 h
Drugi sesija

Prof. dr. Izet HADŽIĆ
Filozofski fakultet Univerziteta u Tuzli
(Bosna i Hercegovina)
Analiza izjava i stava u Drugom svjetskom ratu
zbiha ili mit

Mr. Hamza MEMIŠEVIĆ, doc. dr. Ermin KUKA
Univerzitet u Sarajevu (Bosna i Hercegovina)
Jugoslavenski komunisti i borba za oslobođenje

Doc. dr. Marijana STAMOVA
Institut za balkanistike sa Centrom za trakologiju
Bugarska akademija nauka (Bugarska)
Albanci na Balkanu tokom Drugog svjetskog rata

Dr. sc. Amir KLIKO
Institut za istraživanje zločina protiv čovječnosti
i međunarodnog prava Univerziteta u Sarajevu
(Bosna i Hercegovina)
Četnici i ustaški zločini u srebreničkom kraju
1941-1945. i bošnjački antifašizam

Doc. dr. Izet HADŽIĆ, Ahmed HADŽIĆ
Filozofski fakultet Univerziteta u Tuzli
(Bosna i Hercegovina)
Zločini i stradanja stanovništva na širem području
Tuzle u Drugom svjetskom ratu (1941-1945)

Mr. Alan ZEČEVIĆ
Fakultet humanističkih nauka Univerzitet
„Džemal Bijedić“ Mostar (Bosna i Hercegovina)
Opovrgavanje Prvog svjetskog RATA i u skladu
političkim događajima bosanskohercegovačke države
u predviđenom periodu.

Dr. sc. Mehmed ARBAUT HADŽIĆ
Institut za istraživanje zločina protiv čovječnosti
i međunarodnog prava Univerziteta u Sarajevu
(Bosna i Hercegovina)
Genocid u Drugom svjetskom ratu - iz historije u
genocid (ideologija, definicija, procesiranje)

Mr. Jasmin JAKIČEVIĆ
Centar za istraživanje zločina i savremene
historije Tuzla (Bosna i Hercegovina)
INFORMIRANO Kafe p. „antifašizam“ komunisti
područje Drugi svjetski rat

Diskusija i zaključci

Zajednički ručak (14:00 h)

Napomena
Nakon završetka konferencije će biti održan
kafeterijsko-razgovorni sastanak, koje će se odvijati na
određenom mjestu, nakon ručka i čine domaćinstvo rata.

CENTAR ZA ISTRAŽIVANJE
MODERNE I SAVREMENE HISTORIJE
TUZLA

NAUČNA MANIFESTACIJA

**HISTORIJSKI
POGLEDI 4**

u okviru manifestacije:

Međunarodna naučna konferencija
**BOSNA I HERCEGOVINA I DRUGI
SVJETSKI RAT – 80 godina podlje**
Objektivizam ili revizionizam

PROGRAM

Hotel „VERTIGO“ Tuzla (Kulturna baza 2)
Tuzla, 19 - 20. novembar 2021. godine u
18:00 h

Prilog 3. Program Naučne manifestacije „Historijski pogledi 4“,
Tuzla, 19. i 20. novembar 2021.

4. Dr. sc. Amir KLIKO, Institut za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava Univerziteta u Sarajevu (Bosna i Hercegovina) **Četnički i ustaški zločini u srebreničkom kraju 1941-1945. i bošnjački antifašizam**
5. Doc. dr. Izet HADŽIĆ, Ahmed HADŽIĆ, Filozofski fakultet Univerziteta u Tuzli (Bosna i Hercegovina) **Zločini i stradanja stanovništva na širem području Tuzle u Drugom svjetskom ratu (1941-1945)**

6. Mr. Alen ZEČEVIĆ, Fakultet humanističkih nauka Univerzitet „Džemal Bijedić“ Mostar (Bosna i Hercegovina) **Osporavanje Prvog zasjedanja ZAVNOBiH-a u službi politika derogiranja bosanskohercegovačke državnosti u postdejtonskom periodu**
7. Dr. sc. Meldijana ARNAUT HASELJIĆ, Institut za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava Univerziteta u Sarajevu (Bosna i Hercegovina), **Genocid(i) u Drugom svjetskom ratu – ka konvenciji o genocidu (ishodišta, definiranje, procesuiranja)**
8. Mr. Jasmin JAJČEVIĆ, Centar za istraživanje moderne i savremene historije Tuzla (Bosna i Hercegovina), **INFORMBIRO: Kako je „uzdrman“ komunizam poslije Drugog svjetskog rata.**

Utjecaj Drugog svjetskog rata po Bosnu i Hercegovinu, predstavlja na neki način dodatno educiranje i podizanje svijesti kod mladih historičara, pa i studenata o važnosti i značaju njihovih utjecaja, ciljeva i pretenzija na Bosnu i Hercegovinu. Naučna konferencija treba da bude podstrek svim budućim historičarima, da kontinuirano prate i održavaju naučne skupove iz historije Bosne i Hercegovine, osobito iz oblasti političkih, društvenih, privrednih, kulturnih i prosvjetnih prilika procesa i utjecaja Drugog svjetskog rata na iste, odnosno na uzroke i posljedice Drugog svjetskog rata po Bosnu i Hercegovini. Naučna konferencija treba da podstakne na razmjenu iskustava sa naučnicima iz drugih susjednih zemalja o historijskim procesima u Bosni i Hercegovini, da tragaju i istražuju nove historijske činjenice o tih događajima koji su obilježili historiju Bosne i Hercegovine.

Prilog 4. Učesnici Naučne manifestacije „Historijski pogledi 4“,
Tuzla, 19. i 20. novembar 2021.

Potreba za educiranje i podizanje svijesti kod mladih historičara istraživača i studenata o važnosti Drugog svjetskog rata po Bosnu i Hercegovinu kroz historiju, zatim kontinuirano praćenje i održavanje značajnih naučnih skupova iz historije Bosne i Hercegovine, osobito iz oblasti utjecaja Drugog svjetskog rata na Bosnu i Hercegovinu, razmjena iskustava sa naučnicima iz drugih susjednih zemalja o historijskim procesima u Bosni i Hercegovini,

upoznavanje sa novim historijskim činjenicama na osnovu novih historijskih izvora, upoznavanje i razmjena iskustava na polju razvoja novih tehnologija po pitanju dostupnosti digitalnih historijskih izvora o prošlosti Bosne i Hercegovine u ustanovama/institucijama u zemlji i okruženju.

Promocija izdanja Centra za istraživanje moderne i savremene historije Tuzla publikovanih u 2021. godine, održavanje konferencije, te promocija časopisa “Historijski pogledi” i upoznavanje prisutnih sa njegovom koncepcijom, sadržajem i značajem za moderne i savremenu historiju Bosne i Hercegovine predstavlja važan segment u unaprijeđenju bosanskohercegovačke historiografije. Također, upoznavanje stručne, naučne i šire javnosti o uspjesima Centra za istraživanje moderne i savremene historije Tuzla i značaju pokretanja časopisa “Historijski pogledi”, koji prezentira naučne radove iz područja moderne i savremene historije bio je jedan od ciljeva organizacije i realizacije ovakvih naučnih projekata, ko što je naučni projekt “HISTORIJSKI POGLEDI”.